

bijna evenmin bijzondere R.K. scholen voor de kinderen worden aangetroffen als gereformeerde, zoodat de meeste ouders hun kinderen op de openbare scholen brengen.

Dit Amerikaansche sectewezen moest wel tot neutralisatie en libertiniseering van den burgerstaat leiden. Toen Cromwell zich opwierp als vriend der Independenten, en daardoor het sectewezen in Engeland de vrije hand gaf, schreef hij van zijn eigen volk:

„Kijk naar dit volk, let op de uiteenlopende inzichten dezer natie in staatkunde en godsdienst. Indien God het niet voorkwam, zou het gehele land een chaos zijn. Een tweede en bloediger burgeroorlog zou ons telsterven. Want ik vraag u, wat is de geest der natie? Tracht niet elke secte den boventoon te krijgen? Streeft niet iedere groep er naar de macht in handen te krijgen? Waarlijk, dat is een der ijdelheden van onzen strijd geweest. Er is geen secte, of zij zegt: „Vrijheid, geef mij vrijheid!“ Maar geeft zij ze haar, en heeft zij de macht, dan onthoudt zij anderen, wat zij zelf zoo vurig wenschte. „Vrijheid van godsdienst“ — waarlijk, indien iets, dan dient deze wederkeurig te zijn!..... Wenscht iemand van een bepaalde overtuiging zijn medemenschen, die er een andere op nabuurt, te onderdrukken, dan zal ik het niet dulden!..... Wie de vrijheid wil tegengaan, uit vrees dat dwalingen zouden binnensluipen, handelt als een man, die allen wijt uit het land wilde weren, omdat enkelen zich bedronken“¹⁾.

Men zou Cromwell onrecht aandoen, door uit enkele citaten zijn zinswijze op de verhouding tusschen Kerk en Staat af te leiden, maar wel staat vast, dat Cromwell hardnekkig weigerde de bevoegdheid van de Presbyteriaansche Kerk als de Kerk van Engeland te erkennen, en daarom wel moest probeeren op 't sectewe-

¹⁾ J. Courtemay Locke, l.c., 3780.

Paulus' boodschap omtrent de sacramenten

Een woordje vooraf.

Het is onze bedoeling in deze rubriek enkele opmerkingen te maken over wat de Hellige Schrift leert omtrent de sacramenten. En dan wel zoo, dat we gaan luisteren naar een aantal uitspraken van den apostel Paulus, waarin deze over de sacramenten spreekt.

We beoogen daarmee de kennis omtrent de sacramenten te verdiepen. Het is immers voor Gods volk een levensbelang, dat het Gods sacramenten waarlijk, geloovig, Geestelijk kent.

Want in de sacramenten, door de sacramenten komt alles wat God in Christus aan zijn kinderen wil geven zoo duidelijk, zoo krachtig en zoo concreet als maar mogelijk is naar de menschen toe. Onder de tekenen van gesprekend water, gebroken brood en vergoten wijn geeft Jezus Christus Zichzelf met alles wat Hij is en heeft aan zijn kerk!

En anderzijds bereikt de dienst des HEEREN, speciaal de eeredienst van zijn volk, in het ontvangen en gebruiken van de sacramenten zijn hoogtepunt.

Daarom kan het geloof alleen bloeien als de sacramenten vroom worden bediend en gebruikt. Daarom ook werpt Satan zich altijd op de leer, de bediening en het gebruik der sacramenten om die te verknopen en zoo de kerk te verwarren en te vernietigen. Daarom concentreert zich de strijd der kerk ook steeds om de leer der sacramenten. En daarom zal reformatie der kerk altijd óók zijn een terugkeer tot het zuivere woord van God omtrent aard, betekenis, kracht en nut van deze heilige teekenen en zegelen van Gods belofte en verbond.

Dat ik deze „meditaties“ schrijf heeft evenwel óók nog een andere oorzaak.

Het is algemeen bekend, dat onze broeders in de Protestant Reformed Church in Amerika een verklaring van beginselen hebben gepubliceerd omtrent Verbond, belofte, doop enz. Het is hun bedoeling deze verklaring tot een kerkelijke leeruitspraak te verheffen. Van verschillende zijden kreeg ik nu uit Amerika het verzoek over dat stuk te schrijven. Ik voelde er niet veel voor een polemiek over deze verklaring te openen. Toch wilde ik graag wat zeggen in verband met het genoemde document. De rijkdommen van Gods verbond, belofte, sacramenten zijn ons in de laatste jaren al heerlijker en dierbaarder geworden. En wie zou daarvan niet graag voor broeders — en voor iedereen! — getuigen? Bovendien hebben we in verband met de emigratie steeds meer belangstelling voor en ook belang bij het gereformeerd kerkelijk leven in Amerika gekregen.

Als resultaat van deze overwegingen vat ik het plan op enkele thetische opmerkingen over de sacramenten te maken in den vorm van een bespreking van een aantal Schriftplaatsen, om die, behalve aan de Nederlandsche lezers, ook aan de Amerikaansche broeders ter overweging aan te bieden. Het leek mij voorts het beste speciaal aandacht te geven aan wat de apostel Paulus over de sacramenten schrijft, daarbij vooral aandacht gevend aan wat de grootste uitlegger van de paulinische brieven, n.l. Calvin, over deze Schriftplaatsen opmerkt.

zen een staatsvorm op te bouwen. Dit bracht hem tot erkenning van verschillende geestelijke vrijheden, hetgeen juist is, maar ook tot een zekere onbepaaldheid in den geestelijken grondslag van zijn politiek, zoodat het verwijt van Roomsche zijde, dat Cromwell's politiek machiavellistische trekken vertoonde, niet geheel ongegrond was.

In Amerika, waar de tegenwerkende invloed van de Anglicaansche staatskerk veel zwakker was dan in Engeland, kon de neutralisatie van den burgerstaat nog gemakkelijker geschieden. De Kerken van 't Independentisme gingen trouwens ook spoedig zelf in dezelfde richting werken. Het spiritualisme sleepte eenigszins af, hoewel niet geheel, en daarnaast gingen de Kerken nu activiteit op praktisch terrein ontplooiën. Ook nu ziet men, dat vele Amerikaansche kerkgenootschappen bewonderenswaardig werk verrichten op menschelevend en sociaal gebied, maar voor dogmatische vragen hoegenaamd geen belangstelling bezitten.

Daarbij komt, dat de meeste immigranten zoozeer belang stelden in de economische mogelijkheden, die de Nieuwe Wereld hun bood, dat zij in de wederzijdse hulp bij 't ontginningswerk, bij 't aanleggen van goede wegen, enz. reeds voldoende aanrakingspunten meenden te zien voor den opbouw van een burgerlijke samenleving.

Het is te begrijpen, dat de Amerikanen trots werden op hun nieuwe land, dat zij in korten tijd uit de wildernis hadden opgebouwd, en dat de aanblik van de nieuwe dorpen, landerijen, wegen, boomgaarden en grasrijke weiden op plaatsen, waar honderd jaar geleden nog een woestijn heerste, hen met vreugde vervulde. Maar in die collectieve vreugde was geen plaats voor den collectieven dienst aan God, omdat in geestelijke zaken ieder voor zichzelf moest denken.

Dordrecht.

Dr A. J. VERBRUGH.

UIT DE SCHRIFT

Vooraf wil ik evenwel nog een enkele opmerking maken.

En wel deze, dat de uitvaardiging van de Declaration of principles door onze zusterkerken in Amerika ons zeer heeft verbaasd en teleurgesteld.

Verbaasd — want ook die kerken hebben in het verleden alle ellende beleefd, welke tengevolge van niet grondig voorbereide confessionele uitspraken over Christus' kerk wordt uitgestort. Was de misère van 1924 niet, dat men een paar leerstellingen in elkaar zette, zonder zich de dogmatische achtergronden en consequenties daarvan te realiseren, zo vervolgens bindend te verklaren om daarna uit te werpen wie er niet voor boog?

Precies zoo was het bij ons. Men formuleerde een uitspraak en wierp uit wie haar niet kon aanvaarden. Daarna kwam successief — ook in eigen kring — de bezinning en de critiek. En toen is men zoo aan het toelichten, verklaren, interpreteren en vervangen gegaan — officieel vasthoudend wat men eenmaal had vastgesteld — dat het een gewoon mensch groen en geel voor de oogen werd. En het gevolg van dat alles was, dat het confessionele leven der kerken een geweldig knak kreeg, de leervrijheid juist ten aanzien van het punt, dat men kerkelijk fixeerd, grooter werd dan ooit, de morele verwildering daardoor zienderoogen toenam en de kloof tusschen de broeders al dieper werd en al breder gaapte.

Met deze verschrikkelijke voorbeelden voor oogen is het ons een raadsel, hoe de Amerikaansche kerken

thans vrijwillig hun hoofd in denzelfden strop willen steken, als die welken men hen in 1924 om den hals wierp. Want één ding is zeker: als hun verklaring eenmaal grondig en geduldig zal worden ontleed zal 't blijken dat ze geducht rammelt.¹⁾ Maar als men zoover is zal dit stuk hoogstwaarschijnlijk reeds definitief aangenomen zijn en is de ellende over de Amerikaansche kerken, de ellende die zich nu reeds duidelijk laat merken, ten volle gekomen.

Wat eveneens onze verbazing wekte is dit: wij hebben in Nederland nu reeds jaren en jaren moeten strijden om de heilgeheimen van Gods verbond, belofte, sacramenten. Die strijd heeft door de goede hand Gods over ons, geleid tot een enigszins beter verstaan van de kwesties, welke zich daarbij voordoen. Er is in Nederland — ik geloof, dat ik dat, zonder hoogmoedigheid te worden zeggen mag — hard gewerkt in dit opzicht. De vrucht daarvan werd gedeeltelijk reeds schriftelijk gefixeerd en is dus voor ieder toegankelijk. En nu is 't ons daarom 'n oorzaak van verbazing, dat men met dit alles in Amerika geen rekening heeft gehouden. Let wel, ik zeg niet: dat men het heeft afgewezene! Ik zou bijna zeggen: was dat maar waar! Neen men heeft er zakelijk geen rekening mee gehouden. Men heeft het niet verwerkt. Men is er niet grondig op ingegaan.

Ik wil speciaal twee kwesties noemen. In de eerste plaats die van het „aanbieden“, het „aanbod der genade“. Prof. Schilder heeft daarover uitvoerig geschreven in zijn catechismusverklaring. En zoo, dat ieder theoloog, en nog veel meer een broeder, daaraan niet mag voorbijgaan zonder dat alles gefundeerd te bespreken en te verwerken. Ik denk hier vooral aan wat in deel II, p. 237—260 te lezen is. En in de tweede plaats noem ik de kwestie van het „voorwaardelijke“ karakter der belofte. Of, anders gezegd: de kwestie van het „voorzeggen“ en „beloven“. Daarover heeft Prof. Schilder zich breed uitgelaten in deel II, p. 362 v.v.

Dit zijn slechts een paar kwesties. Er zou nog veel meer te noemen zijn. Heel de leer der sacramenten is in de laatste decennien zoo grondig bestudeerd, speciaal wat de reformatoren daaromtrent leerden, dat men dat eenvoudig niet mag negeren. Ik denk hier aan 't werk van Niesel, Beckmann, Dankbaar, Woelderink en vele anderen. Mag men, zonder dat alles grondig te hebben verwerkt een, twee, drie een kerkelijke verklaring in elkaar zetten? Toen twee theologische reuzen als Calvin en Bullinger na een langdurige grondige schriftelijke en mondelinge bespreking eindelijk tot 'n „overeenstemming“ kwamen omtrent de leer der sacramenten, besloten ze 't stuk de eerste jaren nog niet te publiceren, maar het te laten overwinteren om te zien of het ook houdbaar bleef! Past een dergelijke handelwijze kerken niet nog veel meer?

Verbaasd heeft ons de vaststelling van de Declaration ook, toen we ons afvroegen: waarom heeft men dit stuk ongesteld? Was daartoe noodzaak in eigen kring? Wij hebben nooit gemerkt, dat deze noodzaak bestond. Maar waarom werd dan het stuk ter wereld gebracht? We konden ons niet ontworstelen aan den indruk, dat het speciaal met het oog op de Nederlandse broeders werd gemaakt! Er was immers uit de kerken geen enkel voorstel daaromtrent gedaan!

Na dit woord vooraf willen we gaan luisteren naar Paulus' boodschap omtrent de sacramenten.

We beginnen met de bespreking van Rom. 2: 25—29. C. V.

¹⁾ Nadat ik het bovenstaande schreef, maakte Prof. Schilder een begin met de bespreking van de Declaration. Daarin wordt wel een duidelijk bewijs gegeven voor dit beweren.

Supralapsaristische voetangels en klemmen?

(Inzake „Amerika“) I

KERKELIJK LEVEN

In ons vorig artikel hebben we afgewezen de constructie-Heyns, waarvan we wisten, dat ze — terecht — aan de voorgangers der Prot. Ref. Kerken ergernis gegeven had. En ik merkte op, dat bij mijn weten, niemand onder de onzen anders dacht of schreef dan ik zelf reeds jaren geleden deed.

Ik zit dus nog met de vraag: wat „zit“ er eigenlijk?

Om zooveel mogelijk op het spoor te komen, wil ik in dit nummer een gedeelte geven van het antwoord, dat coll. Hoeksema in The Standard Bearer gaf aan ds Blankespoor, een der predikanten uit de Prot. Ref. Kerken. Verleden week heb ik op dat artikel reeds gereflecteerd; maar slechts kort. Tijd om het lange stuk voor onze lezers te vertalen had ik niet. Het jongste nummer van The St. B. ontslaat ons van de noodzaak, onzen tijd aan vertaalwerk te geven, want coll. Hoeksema zorgde zelf voor een vertaling: het nummer kwam juist deze week, gister, binnen.

Ds Blankespoor had coll. Hoeksema een vraag gesteld, die aldus begon:

„Er is mij vermeld, dat het Zendings-Comité de synode verzoekt een formule op te stellen aangaande onze beginselen ten nutte van hen (vooral in Canada) die kerkorganisatie aanvragen. Op grond hiervan stelde de synode deze Verklaring op.

Coll. Hoeksema geeft daarop o.a. volgend antwoord („zendingswerk“ is bedoeld als arbeid onder andersdenkenden):

We waren gewoon dit soort zendingswerk hoofdzakelijk te verrichten in de Christelijke Gereformeerde Kerken. En dit werk concentreerde zich hoofdzakelijk rondom de kwestie der algemeene genade, zoals zij aangenomen was door de Christelijke Gereformeerde Kerk in 1924, en hare belichaming vond in de welbekende Drie Punten. Met dit werk ben ik persoonlijk door en door op de hoogte, daar ik gewoon was om op reis te gaan voor weken aaneen, en de dwalingen der Drie Punten uiteen te zetten, en dan vooral onder het Christelijke Gereformeerde volk in de staten Illinois, Wisconsin, Iowa, en zelfs in California. Het was nooit ons doel om eenvoudig onze kerken te vermeerderen en gemeenten te organiseren. Het volk werd altijd eerst bekend gemaakt met ons standpunt en met onze Protestantse Gereformeerde Waarheid in onderscheiding van de dwalingen der Drie Punten. En het was eerst nadat zij overtuigd waren van deze dwalingen en als een resultaat van dezen arbeid een groep volks vergaderd werd die gewillig waren om onze Protestantse Gereformeerde beginselen te onderschrijven, dat zij georganiseerd werden tot een gemeente.

Onlangs echter, kwam het Zendings-Comité in aanraking met wat werkelijk hetzelfde probleem was, maar vanuit een verschillend gezichtspunt. Zij en onze zendingen kwamen in contact met menschen, die schijnbaar gewillig waren om onze verwerping der algemeene genade te onderschrijven, en de Drie Punten te verwerpen, maar die volhouden, dat de belofte geldt voor alle kinderen die geboren worden onder de historische bedeeeling van het verbond. Met andere woorden, zij wenschten de algemeene genade te handhaven bin-